032:1M58:12
F5

032:1M58:12 F5
NILAKANTAN NAMBUDRI
(O.).
Kuchelavrutham.

51121

MUL
051121

RATHNAM PRESS
BINDERS
BADRIAN STREET
MADRAS.

RINA·VIM·PROMOVET INSITAM

Madras University Library.

Call Number 032; 1M58 ÷ 12 FS

Accession Number 51121

Available for loan from

This book should be returned on or before the date last marked below.

കുചേലവൃത്തം

ഓട്ടൻതുള്ളൽ

ബ്രഹ്മശ്രീ

ഓറവങ്കര നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂതിരി (രാജാ)

തിരുമനസ്സിലെ കൃതി

പ്രസാധകൻ

പണ്ഡിതർ, കെ. പി. കൃഷ്ണപ്പൊതുവാൾ

കോട്ടക്കൽ

ലക്ഷ്മീസഹായം അച്ചുക്കൂടത്തിൽ

അച്ചടിച്ചതു്.

1100

(വില അണ മൂന്നു്)

UNIVERSITY ... MADRAS
R. APR. 1939

N. B. പകപ്പവകാശം പ്രസാധകനുമാത്രമുള്ളതും പ്രസാധകൻെറ മുദ്രയില്ലാത്ത പുസ്തകം വ്യാജനിർമ്മിതമായിട്ടുള്ളതും ആകുന്നു.

[illegible]

രണ്ടാംഭാഗം

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

51121

032:1M58:12
F5

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(വില [illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

കുചേലവൃത്തം

ഓട്ടൻതുള്ളൽ

മലരവിലട വട ശക്കര കദളി-
ക്കുലകളപൂപം കൊട്ടത്തേങ്ങാ
മലർമധു നറുനെയ്യിക്ഷുദ്രാക്ഷാ-
ഫലനിര വറപൊരി ചെറുനാരങ്ങാ
പലതരമിങ്ങിനെ മുഖരുചികൂട്ടും
പലഹാരങ്ങൾ ചമച്ചവയെല്ലാം
വലിയ മഹാമണിമണ്ഡിതപാത്രാ-
വലിയിലമത്തി നിറച്ചു നിരത്തി
ജലഗന്ധാക്ഷതകുസുമാദികളാ-
മലഘുവിശിഷ്ടദ്രവ്യസമേതം
മലമകളുടെ മകനാകിയൊരാന-
ത്തലവാ! നിന്നെപ്പൂജിക്കുന്നോൻ.
ചിലതൊഴിലടിയൻ തുടരുന്നേരം
തിലമണിയോളം തടവണയാതെ
നലമൊടു സാധിപ്പിക്കുക സജ്ജന-
കുലദൈവതമേ! വിലസന്നകമേ;
കുററം പലതും നമ്മുടെ വാക്കിനു
പററും ചിലരതു കേൾക്കുന്നേരം

നെററി ചുളിക്കും ദന്തമിളിക്കും
മററും പലപല ഗോഷ്ഠികൾകാട്ടും
മൂററം ദുർജ്ജനപരിഹാസത്തിനൊ-
രൊററക്കാരണമതിധാരാളം.
ചെററ ഭവൽക്കനിവമൃതിതിലതിനാ-
ലിററ തുളിച്ചിതു മധുരിപ്പിയ്ക്ക.
പുസ്തകജപപടവരദാഭയയുത-
ഹസ്തകദംബേ! ഭാരതിയംബേ!
നിസ്തുലരസമൊടുമെൻമുഖരംഗേ
നൃത്തംചെയ്യുക നീ വിമലാംഗേ!
കരുണാസാഗര! മൽഗ്ഗുരുവര! തവ
ചരണസരോജം വന്ദിയ്ക്കുന്നേൻ.
കരയുഗളം മമ ശിരസി കമഴ്ത്തി-
ത്തരണമൊരാശീർവ്വചനമിദാനീം.
അടിയനൊരാഗ്രഹമുണ്ടതു നിന്തിരു-
വടിയൊരനുഗ്രഹമരുളിടുമെന്നാൽ
വടിവൊടു സാധിയ്ക്കാമെന്നല്ലതു
പൊടിപൊടയാക്കിത്തീർക്കാംതാനും.
ശ്രുതിയും സ്മൃതികളശേഷവുമാഗമ-
തതിയും സരവ്വകലാവിദ്യകളും
പതിനെട്ടു പുരാണങ്ങളുമെല്ലാം
മതിമട്ടാതെ പഠിച്ചെന്നാലും
ഗുരുവരകരുണലഭിയ്ക്കാത്തുള്ളൊരു
പുരുഷന്നിതഖിലം വിഫലംതന്നെ.

ഒരുപദമെങ്കിലുമത്യാവശ്യം
വരുമൊരുസമയം തോന്നുകയില്ല.
ഹരിയും, ഹരനും, സരസിജഭവനും,
സുരകുലവും, നരകുലവുമിതെല്ലാം
ഗുരുശുശ്രൂഷാകരനുടെ ഭൃത്യ-
പ്പരിഷകളാണതു സംശയമില്ല.
അറിവില്ലാതെ പലതും ഞാൻ പല-
കുറിയും ചെയ്യൊരു പിഴകളശേഷം
കരുണയൊടാശു പൊറുത്തു വരം പര-
മരുളുക കിഞ്ചന കവിത ചമപ്പാൻ.
ചിത്തേ! സകലസ്ഥാവരജംഗമ-
വിത്തേ! പരമാനന്ദശരീരേ!
ചിത്തേ നിഗമസഹസ്രങ്ങൾക്കും
സത്തേ! നിന്നെ നിനച്ചീടുന്നേൻ.

* * * * *

ഭൂതലമതിലിഹ പണ്ടു "കുചേല",-
ഖ്യാതനൊരുദ്ധരണീസുരനുണ്ടായി;
ഭൂതദയാനിധിയാഗമനിഗമ-
വ്രാതമശേഷമറിഞ്ഞുതെളിഞ്ഞോൻ.
കനിവുപുലർന്നൊരു "സാന്ദീപനി"യാം
മുനിയുടെ മനമതിലെഴുതിയതെല്ലാം
വിനയം ചേർന്ന കുചേലൻ തന്നുടെ
മനമതിലാകെ പകർത്തിയെടുത്തു.

ശീലത്തിന്റെ വിശേഷം പാർത്താൽ
പാലിനുമവനുടെ മധുരതയില്ല.
നാലു ജനങ്ങളിണങ്ങുകിലങ്ങു കു-
ചേലഗുണങ്ങളുരപ്പതു കേൾക്കാം.
വൃദ്ധജനത്തിനു സമ്മതമായൊരു
പദ്ധതിവിട്ടു നടക്കാത്തുവല്ലൊരു
ശുദ്ധബ്രാഹ്മണനായ കുചേലൻ
നിർദ്ധനനല്ലോ പണ്ടേതന്നെ.
സർവ്വഗുണങ്ങളുമൊരുവനു ദൈവം
ചൊവ്വൊട്ടു നൽകുകയില്ലെന്നാലും
ഉർവ്വീവിബുധന്മാർക്കീവണ്ണം
ദുർവ്വിധഭാവം ദുർവ്വഹമല്ലോ.
ദാരാഗ്രഹണമനർത്ഥാഗമന-
ദ്വാരമതെന്നറിവുണ്ടെന്നാലും
ദാരിദ്ര്യക്കടൽനടുവിലഗാധത-
പോരാഞ്ഞവനൊരു വേളികഴിച്ചു.
പ്രാരബ്ധത്തിൻപ്രബലത തട്ടപ്പാ-
നാരെക്കൊണ്ടു കഴിഞ്ഞീടുന്നു?
നീരജസംഭവമുഖ്യന്മാരും
പ്രാരബ്ധത്തിൻ വരുതിയിലല്ലോ.
ഇങ്ങിനെ തന്നുടെ സദ്ഗതിയതായിട്ട-
മംഗനയൊത്തു വസിച്ചു കുചേലൻ,
സംഗവിഹീനൻ ഗാർഹസ്ഥ്യത്തിനു
ഭംഗമണഞ്ഞീടാതെ നടത്തി.

ഇല്ലം കണ്ടാലധികം മോശം
കല്ലും മരവും തെല്ലും നാസ്തി.
ഇല്ലിയുമീന്തൽപ്പട്ടയുമിഞ്ചി-
പ്പുല്ലുംകൊണ്ടാണറയും മറയും.

(മട്ടുമാറി)

അടുപ്പുമൌപാസനവും നനഞ്ഞീടാതെ
കടപ്പനയോല തെല്ലു മുകളിലുണ്ട്.
കടപ്പുല്ലുകൊണ്ടു കെട്ടിക്കടമുണ്ടാക്കി
കിടപ്പാനായ് വെച്ചിട്ടുണ്ടു ബ്രഹ്മപാവനം.
ഉടുപ്പാനുണ്ടോരോതുണി രണ്ടുപേക്കും
കുടുപ്പമതേറെക്കീറി മുഷിഞ്ഞു നാറി.
കടക്കൊള്ളി മിന്നിടേണം രാത്രിയായാൽ
നടക്കാനായ് വേറെയൊന്നും വെളിച്ചമില്ല.

(മട്ടുമാറി)

ആഹുതിചെയ്യാനുള്ള ഹവിസ്സിനു-
മാഹാരത്തെ നിവത്തിപ്പാനും
"ദേഹി"യിരന്നു നടക്കാതൊരു നി-
ർവ്വാഹവുമില്ലതു പറവാനുണ്ടോ.
വേളികഴിച്ചെന്നാലും കാന്തയെ
ലാളിപ്പാനവനവസരമില്ല.
വ്രീളകെടുപ്പാനവനൊന്നാൽ "പിച്ച-
പ്പാള"കൊടുത്താൻ പ്രിയയുടെ കൈയിൽ.
പതിയുടെ ധനമിരുകരവും കാണി-
ച്ചതിസന്തോഷാൽ വാങ്ങിച്ചിട്ടവൾ

പതിവായോരോ ഗൃഹമതിൽ യാചി-
പ്പതിനായിങ്ങിനെ യാത്രതുടങ്ങി.
ഒന്നാംദിവസമൊരില്ലത്തായവൾ
ചെന്നു ഭിക്ഷയെടുപ്പാനായി;
അന്നവിടത്തെയകത്തുള്ളാളുകൾ
വന്നാദരവൊടു സമ്മാനിച്ചു
അരിയും ഘൃതവും കറികൾക്കുള്ളതു-
മിരുവർക്കും മതിയാകാൻ മാത്രം
അരിമയൊടെണ്ണയുമേകി മനോഹര-
മരിയാടീ മൃദുഹാസസമേതം.
"ബാലേ! നമ്മുടെ ഗൃഹമെല്ലാമൊരു-
പോലെയെന്നു നിനക്കു സുശീലേ!
മാലേതും ഹൃദി കടുദാരിദ്ര്യ-
ത്താലേ വേണ്ടാ ഞങ്ങളിതിങ്ങേ.
ഒന്നിനുമവിടെയൊരത്യാവശ്യം
വന്നാലല്ലലശേഷം വേണ്ടാ
നന്ദിയൊടപ്പൊഴുതിത്രത്തോളം
വന്നാലുള്ളതു കൊണ്ടുഗമിക്കാം".
ഇങ്ങിനെയെല്ലാമഴലൊഴിവാനവർ
ഭംഗി പറഞ്ഞൊരു സമയത്തിങ്കൽ,
അങ്ങിനെയാകാമെന്നുമുരച്ചവ-
ളങ്ങു ഗമിച്ചാളന്തണപത്നി.
രണ്ടാംദിവസം ചെന്ന ഗൃഹത്തിലു-
മുണ്ടായിതു പുനരങ്ങനെതന്നെ.

തണ്ടാർദളമിഴിയോരോദിക്കിൽ
തെണ്ടിപ്പലനാൾ ചിലവു കഴിച്ചു.
തെല്ലുകഴിഞ്ഞദശായാമാളുകൾ
നെല്ലു കൊടുത്തു തുടങ്ങി പതുക്കേ.
ഇല്ലങ്ങളിലവൾ ചെന്നാൽച്ചിലരുട-
നില്ലായെന്നു നടിച്ചുതുടങ്ങി.

(മട്ടമാറി)

അല്പംദിവസംകൊണ്ടു വിപ്രപത്നിയെക്കണ്ടാൽ
അപ്രിയം ചൊല്ലും ചിലരപ്രകാരത്തിലായി.
അക്കാലമന്തർജ്ജനസൽക്കാരം ക്രമംകൊണ്ടു
മുക്കാലും "ഭദ്രേ കുശേ വസ്ത്യോലേ"യെന്നായ്വന്നു.
ഭർത്താവിനോടു ചെന്നീവൃത്താന്തമറിയിപ്പാൻ
സ്വസ്ഥമാം നേരമില്ല കൃത്യങ്ങളേറുകയാൽ.
സന്തതം നിശതന്നിലന്ത്യമാം യാമത്തിങ്ക-
ലന്തണൻ കുളിക്കുവാൻ ഹന്ത! ഗമിക്കയായി.
സന്തതസ്നാനം ധ്യാനം സന്ധ്യാനിയമകർമ്മ-
സന്താനം സരോരുഹബന്ധുനമനാദികൾ,
അച്യുതവിഗ്രഹത്തിലർച്ചനം പുഷ്പാഞ്ജലി
ഉച്ചയ്ക്കു കുളി ഹോമം നിശ്ചലവ്രതമേവം
ഉണ്ടെങ്കിലല്പമന്നമുണ്ടെന്നും വരും ഗ്രന്ഥം-
കൊണ്ടുള്ള പണിയായി മിണ്ടുവാനിടയില്ല.
രണ്ടുനാഴികപ്പകൽ കണ്ടു കുളിപ്പാൻ നട-
കൊണ്ടീടും ഭുവി വിളികൊണ്ട കുചേലവിപ്രൻ.

മിത്രനസ്തമിച്ചെന്നാൽ പത്തുനാഴികവരെ
ചിത്തഭക്തിയാൽ പുരുഷോത്തമസേവതന്നെ.
ആയതിന്നനുകൂലം ജായയും, രണ്ടുപേരും
കായം മെലിഞ്ഞു വല്ലാതായൊട്ടുകാലത്താലെ.

(മട്ടുമാറി)

അരികത്തുള്ള ഗൃഹങ്ങളിലതുപൊഴു-
തരിയും നെല്ലും കിട്ടാതായി.
തരുവിൻഫലമൂലങ്ങളുമങ്ങവൾ
വിരവൊടു നോക്കി നടന്നുതുടങ്ങി.
നാളും തിഥിയും ശരവും ശകുനവു-
മാളും തരവും ധനികന്മാരുടെ
നാളും നോക്കിപ്പിച്ചയ്ക്കുണികുഴ-
ലാളുമിരന്നു വശംകെട്ടടനേ
നീളും നിശ്വാസത്തൊടു പുന"രരി-
വാളു"മെടുത്തു നടന്നു തുടങ്ങി.
ആളും ജഠരകൃശാനുവിന്നിരയാ-
ത്താളും തകരയുമായവസാനം.
അന്നം ചെല്ലാഞ്ഞന്തർജ്ജനവും
തന്നുടെ പതിയും പരവശരായി.
ഖിന്നതയാ നിജകർമ്മവിപാകം
തന്നത്താനവരോർത്തുതുടങ്ങി.

(മട്ടുമാറി)

ഏതു കഠോരതരപാതകംമൂലമെന്റെ
ജാതകമിപ്രകാരം ഘാതകമായിവന്നു.

പാച്ചിൽക്കു വരുന്നോരും വേട്ടീൽക്കു വരുന്നോരും
കാട്ടിയിലശ്രുത്തുക്കും പേട്ടിയിൽ മൃതി നല്ലൂ.
“ദേഹി”യെന്നറിക്കുന്ന ദേഹിയേ മുജ്ജന്മത്തിൽ
ദ്രോഹിച്ചിട്ടുണ്ടു ഞാനെന്നൂഹിച്ചിടുന്നേനിപ്പോൾ.
ഉച്ചയ്ക്കു നീർകുടിപ്പാനിച്ഛിച്ച പശുക്കൾക്കു
പച്ചവെള്ളത്തെ നിരോധിച്ചു ഞാൻ പണ്ടു നൂനം.
ജന്തുക്കളുടെ ഗതിയെന്തു ഞാൻ നശിപ്പിച്ചു
സന്തതമിപ്രകാരം സന്താപം ഭവിക്കുവാൻ.
സ്ഥൂലിച്ചുവളരുന്ന “മൂലക്കുരു”വെന്നതു-
പോലിന്നു ദരിദ്രത മാലേററം വരുത്തുന്നു.
ആലസ്യം വളർത്തുന്നു ദേകാലം മെലിപ്പിക്കുന്നു
ചാലേ തെല്ലിരിക്കുവാൻ മേലെന്നു വരുത്തുന്നു.
ദുഃഖമൊന്നുളവായാലക്കാലമിതാണേററ-
മുൽക്കടമെന്നു ലോകരുൾക്കാമ്പിൽ നിനക്കുന്നു.
പ്രാണനെ വഹിക്കുവാനൂണിനെപ്പോലെ ബലം
കാണുകയില്ല വേറെ; പ്രാണികൾക്കതുമൂലം
ദാരിദ്ര്യസമാനമായോർത്തി വേറെയില്ല;
പാരിൽ പിറന്ന മർത്ത്യനാരിക്കും വിശേഷിച്ചും.
ഉൽക്കടമായീടുന്നോരിക്കടൽ കടക്കുവാ-
നക്കരെ കാണുന്നില്ല ദുഷ്കരമെന്തു ചൊല്ലാം.
ദുഃഖങ്ങൾ മററുള്ളവ മിക്കതും വരുത്തുന്ന
ദുർഗ്ഗതി നരന്മാക്കു ദുർഘടം ദൈവതമേ!

(മട്ടുമാറി)

അണിയേണ്ടാ മേനി, ഗൃഹം പണിയേണ്ടാ, ശയ്യവേണ്ടാ,
മണിവേണ്ടാ, മാലവേണ്ടാ, തുണികൂടാതെന്തു ചെയ്യാം?

ഗതിയില്ലാതെയായാലും പ്രതിവാരം ഗൃഹികൾക്ക്
അതിഥിസൽക്രിയശാസ്ത്രം പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു.
ശ്രുതികളാഗമങ്ങളും സ്മൃതികളും ശാസ്ത്രങ്ങളും
പതിനെട്ടു പുരാണവുമിതിഹാസസമൂഹവും
പ്രതിപദം കേട്ടിനിസ്ത്രീമതിതന്നിൽ വളൎത്തുന്നു
അതിഥിസൽക്രിയക്കുള്ളോരതിരററ ഗുണങ്ങളെ.
കൃതിയാകുമഗ്നിഹോത്രിക്ഷിതിദേവകുലരത്നം
സുകൃതിയാമദ്ദേഹത്തിൻ പകുതിയാം ധൎമ്മപത്നീ
അകലെനിന്നെത്തും പാന്ഥപ്രകരത്തിന്നയ്യോ! താളും
തകരയും കൊട്ടക്കും ദുഷ്പ്രകൃതിയായ്ത്തീൎന്നുവല്ലോ.
അഗതിയാമിവൾക്കുള്ളോരഘമിതു പാൎത്തീടുമ്പോൾ
തകരുന്നു മനം, കായം പകരുന്നതെന്തു ചൊല്ലാം.
അല്ലലിതാസകലം വല്ലഭനോടു ചെന്നു
ചൊല്ലുകതന്നെ നമുക്കല്ലാതെ ഗതിയുണ്ടോ.
മതിതന്നിലേവമോൎത്തു സതികൾക്കു ഭൂഷാരത്നം
പതിയുടെ സമീപത്തെക്കതിമന്ദം യാത്രയായി.
കുഴിയായ ദൃഷ്ടികളിൽ വഴിയുന്ന കണ്ണീരോടും,
അഴിയും സന്ധികളോടും, കുഴയും പാദങ്ങളോടും,
എക്കിവലിച്ച മദ്ധ്യം, ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞ ഗാത്രം,
ശുഷ്കസ്തനങ്ങ,ളിവയൊക്കെത്തികഞ്ഞ പാത്രം,
വക്കത്തു സഹസ്രംകെട്ടൊക്കുന്ന നാറത്തുണി
ഒക്കവെച്ചുടുത്തവൾ പുഷ്കലതാപത്തോടെ,
വേരററ ലതപോലെ, നീരററ പുഴപോലെ,
താരററ മാലപോലെ, ദാരിദ്ര്യമൂൎത്തിപോലെ,

സൂരികൾക്കൊരു മണിഹീരമാം കുചേലനും
ചാരത്തു ചെന്നു നല്ല നേരത്തു കൂപ്പിനിന്നു.
“എന്തു നീ വന്നതെ”ന്നായന്തണശിരോമണി
ചിന്തയാ സഗൽഗ്ഗദം മന്ത്രിച്ചു സന്നിശമ്യാസൌ
തൊണ്ട കിടുകിടുത്തുംകൊണ്ടു വേപഥുഗാത്രി
ഇണ്ടലുരപ്പാനായിക്കൊണ്ടുടനാരംഭിച്ചു.

(പദം)

“ജീവനാഥ! ഭൂരികൃപാശേവധേ! ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ
കേവലം മേ ഗതി തവ ചേവടിയല്ലോ.
സങ്കടങ്ങളുരയ്ക്കുവാൻ ശങ്കകൊണ്ടു മടിക്കുന്നേൻ
എങ്കട്ടമാൽ ഭവാനുമാതങ്കമാവില്ലേ?
എങ്കിലും ഞാൻ കഥിക്കുന്നേൻ മങ്കമാർക്കുള്ളഴലെല്ലാം
തങ്കണവന്മാരാണല്ലോ പങ്കുകൊള്ളേണ്ടു.
നമ്മുടെ പൊറുതിയേക്കാൾ നന്മ ജന്തുവൃത്തിയല്ലോ
കന്മഷമില്ലവർക്കല്ലോ കർമ്മവൈകല്യാൽ.
നിർദ്ധനന്മാർക്കോർത്തുകണ്ടാലർദ്ധമല്ലോ മനുജത്വം
ശുദ്ധതിര്യക്കായാലൊരു ബുദ്ധിമുട്ടില്ല.
മാടിനേക്കാൾ നമുക്കിപ്പോൾ മോടിയോരോ തുണിയല്ലേ
ആടലതു സമ്പാദിപ്പാൻകൂടിയുണ്ടയ്യോ.
അന്നദാനാൽ “സുഖീഭവ”യെന്നതിഥിയാശീർവ്വാദ-
മൊന്നു കേൾപ്പാൻ യോഗം നമുക്കെന്നുദിക്കുന്നു?
മന്ദവാതമേററാൽ വീഴും മന്ദിരത്തിലഹോരാത്ര-
മെന്നുമേവം പാർപ്പാൻ വിധി വന്നതു കഷ്ടം.
തറവട്ടപ്പാൻ മേലാലിനിപ്പുറമെന്നു തോന്നുന്നില്ല
ചുററവുമാനംകൂടിയിന്നു ചുററലായല്ലോ.

ച്ചുററമുള്ള വിപ്രാഗാരം ച്ചുററിയാലുമൊരുനേരം
കൊററിനു കിട്ടുവാൻ വിധിയററുപോയ് പണ്ടേ.
സൂത്രധർമ്മാപോലിന്നഗ്നിഹോത്രകർമ്മം നടത്തുവാൻ
മാത്രവും ലഭിക്കാഞ്ഞശ്രു വാർത്തുപോയല്ലോ.
പാണി രണ്ടും വററാകാതിക്ഷോണിതന്നിലിപ്രകാരം
വാണിടുവാൻ കല്പിച്ചല്ലോ വാണിതൻകാന്തൻ.
ദുഷ്ടയാണീയിവളെന്നു സ്പഷ്ടമായിയെന്നാകിലും
കഷ്ടത കളവാൻ മോഹം വിട്ടതില്ലൊട്ടും.
വാർദ്ധകത്തിൽ ഗദംമൂർച്ഛിച്ചൂർദ്ധ്വവായു വലിച്ചാലും
ആത്തനാശ ചികിത്സയിൽ ചീർത്തിടുമല്ലോ.
ദ്വാരകയിലൊന്നു പോയിപ്പോരവേണം ഭവാനെന്നാൽ
തീരുവാനുള്ളതാണെങ്കിൽ തീരുമിത്താപം.
എണ്ണുരണ്ടായിരത്തെട്ടു പുണ്ഡരീകാക്ഷികളുടെ
പുണ്യപുഞ്ജമായ യദുമണ്ഡലനാഥൻ,
എണ്ണിയാലുമൊടുങ്ങാത്തൊരുണ്ണികളുമൊരുമിച്ചു
വിണ്ണിലെ മട്ടരുളുന്നു പണ്ഡിതമൌലേ!
ബ്രഹ്മവിത്തേ! ഭവാന്റെ സബ്രഹ്മചാരിയല്ലോ സാക്ഷാൽ
ചിന്മയ,നാക്കിതിലേറെ ജന്മസാഫല്യം?
ഇന്ദിരാവല്ലഭൻ കാമസുന്ദരനാം സതീർത്ഥ്യനെ
ഒന്നു കാണ്മാനാഗ്രഹമില്ലെന്നിതോ നാഥ!
ദീനരക്ഷക്കിന്നീവണ്ണം ഞാനൊരാളെ കേട്ടിട്ടില്ല
മാനുഷമല്ലഹോ! കൃഷ്ണനാദരവൈദഗ്ദ്ധ്യം.
ദുഷ്ടനായ ദുശ്ശാസനൻ പട്ടഴിച്ച പാഞ്ചാലിയെ
സ്പഷ്ടമായിക്കൃഷ്ണൻ കാത്തമട്ടതിചിത്രം.

അന്ധപുത്രനഴിച്ചിട്ടു ബന്ധു കൃഷ്ണനുടപ്പിച്ച
അന്തരീയം യാജ്ഞസേനിതൻതനുതന്നിൽ.
കോടി പാരമഴിച്ചിട്ടു മൂടി നൃപസഭയ്ക്കുട്ട-
ശാടിമാത്രമഴിക്കുവാൻ കൂടിയില്ലേതും.
ചത്തുപോയ പുത്രന്മാരെ പത്തിനെയൊരന്തണന്നു
അത്ര കൊണ്ടുകൊടുത്താനീയുത്തമശീലൻ.
അന്തകപുരത്തിൽ പോയ സന്തതിയെഗ്ഗുരുവിന്നു
ഹന്ത! ദക്ഷിണചെയ്തവനെന്നതോർത്തു.
സത്യഭാമാഗൃഹാരാമവർത്തിയല്ലോ കല്പവൃക്ഷം
ചിത്രമെന്തിതിലധികം മർത്ത്യനു വേണ്ടു?
ദീനനാകും ഭവാനുടെ മേനി കണ്ടാൽ ക്രൂരന്മാരും
ദൂനചിത്തരാകും നന്ദസൂനുവോ പിന്നെ.
താതസഖാവായീടും ഭക്തവത്സലനെക്കാണ്ക പോയി
താതസമാലോകനം കൃഷ്ണനുത്സവമല്ലോ".

(മട്ടുമാറി)

സതിയാം പ്രണയിനി ചൊന്നതു മുഴവൻ
കൃതിയാം വിപ്രൻ കേട്ടദശായാം,
പതിവാം നാമംജപമതു കിഞ്ചന
മതിയാക്കിപ്പുനരിങ്ങനെ ചൊന്നാൻ:—
"ബാലേ! വാസുവമരചെയ്യാം ഹരി
മാലേതും കരുതരുതു സുശീലേ!
ഫാലേ പത്മനിവാസൻ പോടിയൊ-
രാ ലേഖനമതുമാച്ചീടാമോ.
ദാരിദ്ര്യാർത്തികളൊഴിയണമെന്നാൽ
പ്രാരബ്ധംതാൻ ദയചെയ്യേണം.

ദ്വാരകതന്നിൽ പോയാലെന്തിനി
മേരുവിൽ വാണാലും ഫലമില്ല.
ധൎമ്മം ചെയ്യാത്തുള്ള ജനത്തിന്നു
ശൎമ്മം ദൈവതമരുളുകയില്ല.
ഉണ്മാനുണ്ടായാലും നിസ്വത
പിന്മാറുകയില്ലംബുജനയനേ!
പണ്ടം പാത്രം പത്തു വൃഷമശ്വം
തണ്ടന്തോളം തരി ഗജവൃന്ദം
കണ്ടം പരിജനമുപഗൃഹമിവ ഭൂശ-
മുണ്ടായാലും നിലയില്ലേതും.
അത്യാവശ്യം ദിനവൃത്തിയ്ക്കീ-
പൃത്ഥ്വിയിലുള്ളൊരു വിഭവമശേഷം
ഹസ്താന്തൎഗ്ഗതമാകിലുമാകാം
വിത്താകൃഷ്ടനു സംശയമില്ല.
കൊല്ലംതോറും ചെലവുകഴിഞ്ഞാം-
ലില്ലംപണി കഴിയാഞ്ഞെഴലായി;
വല്ലവിധത്തിലുമൊപ്പിച്ചാൽ സുഖ-
മില്ലാ മതിമുഖി! മാളിക വേണം.
അധികച്ചിലവിനു മുതലുണ്ടാകണ-
മധനത മാനുഷനകലണമെന്നാൽ.
അധികത്തിന്റെ കണക്കിന്നേതൊരു
സുധിയോ ഹന്ത ഗണിച്ചീന്നു.
കനകാഭരണമണിഞ്ഞീടാഞ്ഞാൽ
മനസി മഹാമയമാകും ചിലനാൾ.

ധനമിനി മതിയെന്നുള്ളോരു ഭാവം
ധനദനുമില്ലതു ബോധിക്കേണം.
വിത്തം മനുജനു മദഭാരത്തിൻ-
വിത്താണങ്ങിനെയുമുണ്ടൊരു ദോഷം.
മത്തന്മാരുടെ മനസി യശോദാ-
പുത്രൻ കയറുകയില്ലതു നൂനം.
ഉത്തമപുരുഷസ്തുതിക്കുടാതെ
വത്തനമധികമധോഗതിമൂലം.
അത്രയുമല്ലാ ധനരക്ഷയ്ക്കു സ-
മത്ഥതയില്ല നമുക്കിഹ തെല്ലും.
അത്രാണത്താലർത്ഥവിനാശം
സ്വത്രാമാവിനുമുണ്ടാമല്ലോ.
സ്വത്തുണ്ടായി നശിച്ചീടുന്നതി-
ലുത്തമമധനത പണ്ടേതന്നെ.
ധനമല്ലായ്കേ! മനുജനു സുഖസാ-
ധനമതു ശമമാണെന്നറിയേണം.
മനസി യദൃച്ഛാലാഭംകൊണ്ടന-
മനിശം തൃപ്തിവഹിച്ചാലും നീ".
ഇത്ര പറഞ്ഞു കുചേലൻ ഹരിനാ-
മത്രയമോതി വസിച്ചു യഥാവാൽ.
തത്ര സമീപേ തൊഴുതുംകൊണ്ടു ക-
ളത്രവുമാകുലമായിവസിച്ചു.
ഒട്ടുകഴിഞ്ഞു കുചേലൻ തന്നുടെ
ദൃഷ്ടി മിഴിച്ചൊരു സമയത്തിങ്കൽ,

നട്ടതുപോലെ തന്നുടെ മുന്നിൽ
കുട്ടിനിതൻ നിലവങ്ങിനെ കണ്ടു.
മുഖഭാവംകൊണ്ടാശാഹനനം
സുഖമായില്ലെന്നറിയുകമൂലം
ശുകമൊഴിയെത്തന്നരികേ ചേർത്തി-
ട്ടകലുഷനതിദയമിങ്ങിനെ ചൊന്നാൻ:-
"മാധ്വിഭത്സകമധുരാലാപേ!
സാധ്വി! തപിക്കരുതേതുമപാപേ!
വാർദ്ധി കടന്നാദ്വാരാവതിപുര-
മൂർദ്ധസ്ഥാനേ പോയി വരാം ഞാൻ.
ദൃഷ്ടിയ്ക്കശുഭതയില്ലെന്നാൽ സുഖ-
വൃഷ്ടിഫലത്തെയുമഴകൊടു കാണാം.
കിട്ടീ വല്ലതുമെന്നാലതു ചില-
വിട്ടീടാതെ നിനക്കേകീടാം.
കുശലം കൃഷ്ണൻ ചോദിച്ചാൽ തവ
ദശയും കിഞ്ചന സൂചിപ്പിയ്ക്കാം.
ദശമിബ്രഹ്മാണ്ഡങ്ങളിലെ സ്ഥിതി
വിശദം യദുപതിതാനറിയുന്നു.
പ്രഭുവെക്കാണ്മാൻ നാളെത്തന്നേ
ശുഭദിനമതിന്നിഹ സംശയമില്ല.
ത്രിഭുവനവിഭവം ഭഗവാൻ തന്നുടെ
വിഭവമശേഷം വിരവൊടു കാണാം.
പ്രാഭവമുള്ള ജനത്തെക്കാണ്മാൻ
പ്രാഭൃതമൊന്നുമെടുത്തീടാതെ,

ശോഭനമല്ലാത്തതിനാൽ വല്ലതു-
മാഭീരാധിപനങ്ങു കൊടുപ്പാൻ
വല്ലതുമൊന്നിഹ സമ്പാദിക്കുക;
വല്ലഭമാകും കൃഷ്ണനതെല്ലാം.
നല്ലൊരു ഭക്തജനങ്ങൾ കൊടുക്കുവ-
തെല്ലാമവിടെയ്ക്കതിസന്തോഷം.
ഇന്നതു വേണമുപായനമെന്നി-
ല്ലെന്നുടെ സഹപാഠിക്കു കൊടുപ്പാൻ.
ഉന്നതവിഭുവിനു പൂവോ ഫലമോ
പൊന്നോ പണമോ ഭേദമതില്ല."
പതിയുടെ ഭാഷിതമിങ്ങിനെ കേട്ടവൾ
മതിയരിലീവിധമോത്തുതുടങ്ങി:—
"എതിരേ രമണനു പോകാറാകു-
ന്നതിനകമെന്തിഹ നേടീടേണ്ടു.
കദളിക്കുലയായാലതു കൊള്ളാം;
കദനം യാത്രയിലധികം പാരം.
മധുരപദാർത്ഥം വല്ലതുമായാൽ
മധുസൂദനനതിരസമായീടും.
കാശില്ലാത്തവരതിനൊക്കെപ്പര-
മാശ നിനച്ചിട്ടെന്താവശ്യം.
ദേശാന്തരഗമനത്തിനു കൊള്ളാ-
മാത്രു കരിമ്പൊരു കോലുകിടച്ചാൽ.
അന്തണഗൃഹതതിതന്നിലിരന്നാ-
ലെന്തു ലഭിച്ചിട്ടുമെന്നറിയട്ടെ.

ദന്തിമുഖൻ മമ വിഘ്നമശേഷവു-
മന്തിയകററിത്തുണചെയ്യട്ടെ.”
എന്നു നിനച്ചവളന്തണവരരുടെ
മന്ദിരസീമനി ചെന്നൊരു സമയം,
നാലു ഗൃഹങ്ങളിൽനിന്നു ലഭിച്ചു
നാലു പിടിപ്പുന്നെല്ലു തരാനീം.
കാലം വൈകുകകൊണ്ടു മടങ്ങി നി-
ജാലയമതിൽ വന്നായതു വാട്ടി,
നല്ലൊരു മുസലം കിട്ടാഞ്ഞിട്ടൊരു
കല്ലു കരത്തിലെടുത്തു ചതച്ചു.
നെല്ലുടനവിലിൻ ഭാഷയിലാക്കി
നല്ലൊരു ശരിയായില്ലെന്നാലും
രാത്രി വെളിച്ചം കാണാതാ മൃദു-
ഗാത്രി ചതച്ചുണ്ടാക്കിയ പൃഥുകം,
പാത്രം കിട്ടാഞ്ഞൊരു കീറത്തുണി-
മാത്രം തപ്പിയെടുത്തതിലാക്കി.
ഒരു കിഴികെട്ടിസ്സൂക്ഷിച്ചന്തണ-
പരിസരഭുവി താൻ ചെന്നുകിടന്നു.
നിരവധിയായ മനോരാജ്യത്താൽ
വരനുണരുംവരെ രാത്രി കഴിച്ചു.
നല്ല പദാർത്ഥങ്ങളിലൊന്നെങ്കിലു-
മില്ലാ കൃഷ്ണനു കാഴ്ചകൊടുപ്പാൻ.
വല്ലവസുതനുടെ സഭയിൽ സസുഖം
ചെല്ലുംനേരമുടുപ്പാനൊന്നും

വല്ലഭനധുനാ നൽകീടുന്നതി-
നില്ലാഞ്ഞയ്യോ! സങ്കടമായി.
കഷ്ടമമംഗലവേഷത്തോടാ-
വിഷ്ടപപതിയെക്കാണ്മാൻ ചെന്നാൽ,
വിട്ടില്ലെന്നുവരുമോ കാവൽ-
പ്പട്ടക്കാരുമകത്തു കടപ്പാൻ.
രാമസഹോദരനാമവിടത്തെ-
ക്കാണ്മാനിടവന്നില്ലെന്നാകിൽ
മാമകകാന്തൻവഴിനട പഴതേ-
യാമത്രതന്നേ മനസി വിഷാദം.
പരവശനാകിന പരമസഖാവിനെ
മരതകവർണ്ണൻ കണ്ടെന്നാകിൽ
ഒരു മാസത്തെപ്പിലവിനു വല്ലതു-
മൊരുവക നൽകാതിഹ ബത! വിടുമോ.
നാറി മുഷിഞ്ഞു സഹസ്രം ദിക്കിൽ
കീറി നുറുങ്ങിയ വസ്ത്രമുടുത്തും
വീറി നിറഞ്ഞ യദൂത്തമസഭയിൽ
കേറിയൊരുത്തനു ചെന്നീടാമോ.
അങ്ങിനെയോർത്താൽ പ്രഭുസഭയിൽ പുന-
രെങ്ങിനെ പോകും ഹന്ത! ദരിദ്രൻ.
മംഗലദേവതതന്റെ മണാളനു
സംഗതിയെല്ലാമറിയാമല്ലോ.
കാലവ്യവധാനത്താൽ സജ്ജന-
പാലൻ പതിയെ മറന്നില്ലല്ലി?

താലോകാനുജനങ്ങളിത്ഥമ-
താലോചിച്ചാൽ മൂഢതയാകും.
പത്തോ നൂറോ പണമേകീട്ടുകി-
ലുത്തമമായി കാന്തനു കൃഷ്ണൻ.
സത്രപനായണയും പ്രിയനിന്നൊരു
വസ്ത്രവുമേകീലെന്നതു വരുമോ?
"ഇല്ലത്തുള്ളവരാരെല്ലാ"മെ-
ന്നല്ലോ വരുവതു കുശലപ്രശ്നം.
വല്ലഭനതുപൊഴുതെന്നുടെ കഥയും
ചൊല്ലുക മറയാം ദൂരയാകില്ല.
എന്നാലമ്പിലെനിക്കും ഭഗവാ-
നൊന്നോ രണ്ടോ കോടിപ്പുടവകൾ
തന്നീടുന്നതിനേകിയയച്ചിട്ടു-
മെന്നു വരാമവിടെല്ലോ വിഷമം.
അക്കഥയോരോന്നോർത്തവൾ വാണു;
കുക്കുടരണിതം ചെവികളിൽ വീണു.
ചിക്കെന്നതു കേട്ടന്നു കുചേലന-
റക്കമുണർന്നു നടന്നു കുളിപ്പാൻ.
അംഗവിശുദ്ധികളഖിലം ഭൂസുര-
പുംഗവനങ്ങു കഴിച്ചൊരു ശേഷം
ഗംഗാസലിലംതന്നിലമന്ദമി-
റങ്ങി സ്നാനംചെയ്തു പതുക്കെ.
ഗോപി ധരിച്ചിട്ടതിനുടെ മേലേ
പാപവിഹീനൻ ഭസ്മം തേച്ചു.

വാപീതീരേ മുണ്ടു വിരിച്ചു
ജാപനമസ്യാവിധികളും കഴിച്ചു.
അവനീസുരമണി സന്ധ്യാവന്ദന-
ഹവനാദികളായുള്ളവയെല്ലാം,
ജവമൊടു മുട്ടില്ലാതെ കഴിച്ചി-
ട്ടവസാനിപ്പിച്ചാഗതനായി.
ശാസ്ത്രീക്ഷിതിസുരനന്തർജ്ജനവും
യാത്രയ്ക്കുള്ളൊരു വട്ടമൊരുക്കി.
തീർത്ഥകമണ്ഡലു മുളവടി പൃഥുകം
ചേർത്ത തുണിക്കിഴി കീറക്കുടയും
നാളീകാക്ഷി കൊടുത്തതു വാങ്ങി,
"നാളെ വരും ഞാൻ, കാക്കുക സന്ധ്യാ-
വേളയെ"യെന്നു പറഞ്ഞു നടന്നു;
മൂളിക്കൊണ്ടവളും പിമ്പേ ചെന്നു.
പുരമതു വിട്ടു ഗമിച്ചപ്പൊഴതാ-
വരനനുയാത്രയ്ക്കാശു പതിവ്രത
വിരവൊടു ദൃഷ്ടിയെ വിട്ടു; ശകുനം
വരുമൊരു കപിലപ്പശുവെക്കണ്ടു.
വരനെക്കാണാതായവളുടനേ
വരമിൻ കുന്തലത വരുവാൻവേണ്ടി
പരദേവതയുടെ മുമ്പിൽ "പൂണു-
ച്ചുരട്ടു"പിടിച്ചു ജപിച്ചു തുടങ്ങി.

(മട്ടുമാറി)

ആരണശിരോമണി ദാരനിർബ്ബന്ധം മൂലം
ദ്വാരകാമന്ദിരത്തിൽ ചേരുവാൻ വഴിനോക്കി.

കീറക്കുട ചുമലിൽ ചാരിയും, വടികുത്തി,
നീരഭാജനം കുടചേരുന്ന കൈയിലേന്തി,
നാറക്കിഴി കക്ഷത്തിൽ പേറി നടന്നുകൊണ്ടാൻ.
ഓരോരോ മനോരാജ്യം ധാരാളം വിചാരിപ്പാൻ
നേരമുണ്ടായീ യാത്ര ദൂരത്തേക്കാകമൂലം.
“ഉല്ലൂടസമുദ്രത്തിനക്കര കടക്കുവാൻ
തക്കമിന്നുണ്ടാകുമോ ശക്തനായ് വരുമോ ഞാൻ.
വാതാനുകൂലമേവം ജാതമായെന്നിരിക്കിൽ
പോതംകടന്നീടുവാനേതും പ്രയാസമില്ല.
ദ്വാരകതന്നിൽ ചെന്നാലോരോ പരിചയക്കാ-
രാ രാമഭദ്രകൃഷ്ണന്മാരല്ലാതാരുമില്ല.
ദൂരസ്ഥനാകുമെന്നെ ദ്വാരസ്ഥരകത്തേയ്ക്കു
നാറ്റുകിലോടെത്തുംനേരത്തു കടത്തുമോ?
ഇല്ലത്തുനിന്നു യാത്ര ചൊല്ലിത്തിരിച്ചശേഷം
നല്ല ശകുനങ്ങളെയല്ലാതെ കണ്ടില്ലൊന്നും.
പുണ്യപുരുഷനാകും പുണ്ഡരീകാക്ഷൻതന്നെ
തിണ്ണന്നു കാണ്മാനിന്നെൻകണ്ണിന്നു ഭാഗ്യമുണ്ടാം.
എന്നുടെ തലമീതേ വന്നിഹ വലംവഴി
ഖഗനാരു പരുന്തിതാ നന്ദിച്ചു പാറകുന്നു.
കണ്ണനെക്കണ്ടീടുവാൻ പുണ്യമുണ്ടെനിക്കെന്നു
നിർണ്ണയം ചൊല്ലീടുന്നുണ്ടണ്ഡജനാഥനിവൻ.
നന്ദസുതനെക്കാണ്മാൻ വന്ന സംഗതിയെങ്കിൽ
നന്നായീ വേളിയലട്ടെന്നു ഞാനോർത്തീടുന്നേൻ.
ശ്രീമാനാം ഗുരുവിൻെറ ധാമത്തിൽ വസിക്കുമ്പോൾ

രാമനിൽപോലെയെന്നിൽ പ്രേമമക്കൃഷ്ണനുണ്ട്.
ഇഷ്ടനായീടുമെൻെറ ക്ലിഷ്ടതകളെയെല്ലാം
വിഷ്ടരശ്രവസ്സിന്നു സ്പഷ്ടമറിയാമല്ലോ.
ഇത്ര മലിനൻ ഞാനാമിത്രത്തെക്കണ്ടീടുകിൽ
അത്തലവിടെയുള്ള വന്നെത്തീടുമെന്തുചെയ്യാം.
പ്രായത്തിൻ കടപ്പാലോ കായത്തിൻ ചടപ്പാലോ
ശ്രേയസപിയെന്നെയറിവായില്ലായെന്നാകുമോ.
അസ്മയനായ കൃഷ്ണനസ്മദാദിയെപ്പോലെ
വിസ്മൃതിഭവിച്ചെന്നാൽ വിസ്മയമെന്നേവേണ്ടു.
ദേഹത്തെ മാറിയൊരു ദേഹിയെയറിയുമ-
ദ്ദേഹമോ സതീർത്ഥ്യനെ ഹാഹന്ത! മറക്കുമോ.
ആനന്ദസ്വരൂപനെ ഞാനിന്നു കാണുമത്തു
ന്നമെൻവലങ്കണ്ണു താനേ ചലിച്ചീടുന്നു.
പണ്ടത്തെപ്പോലെ തോഷമുണ്ടാകും കൃഷ്ണനെന്നെ
കണ്ടാലതിന്നു മമ രണ്ടില്ല പക്ഷമേതും."

(മട്ടുമാറി)

ഈവിധമുള്ള മനോരാജ്യത്താ-
ലാവൃതമതിയായ് വന്ന കുചേലൻ
ആവഴിയകലവു,മാതപമതിനെഴ-
മാവതിബലവുമറിഞ്ഞീടാതെ
തിരകളടിച്ചതിനിർമ്മലമാകിന
ചരമപയോനിധിതീരമണഞ്ഞു.
തരണിസഹസ്രമുദിച്ചതുപോലെ-
ക്കരയിൽ വിളങ്ങും ദ്വാരക കണ്ടു.

വിരവൊട്ടു കൊടിമരമുട്ടിയിൽച്ചേവടി-
നിരകൾ മരുത്തോറാടീടുന്നു.
കരുണാനിധിയെക്കാണ്മാനിക്കരെ
വരുമൊരു ഭക്തജനങ്ങളെയെല്ലാം
"വരു വരു"വെന്നിഹ കൈകാട്ടി വിളി-
ച്ചരികിലണപ്പാനെന്നതുതോന്നും.
അക്കടലങ്ങു കടന്നു മഹീസുര-
നക്കരെ പററിയ സമയംതന്നേ,
ഉൽക്കടപരമാനന്ദമഹാബ്ധിയി-
ലേയ്ക്കുടി തെററി മറിഞ്ഞു കുചേലൻ.
പുരടക്ഷിതിയായീടിന സിന്ധു-
ക്കരയിൽപ്പെരുവഴിയൊഴികേ പുറം
അരയന്മാരുടെ കുടിയിട കാണാ-
യരമനയേക്കാളധികമനോജ്ഞം.
തരികളസംഖ്യം വലകളസംഖ്യം
ഹരിമെയ്യെഴുതിയ പുരകളസംഖ്യം
അരിമയിലാത്തു തളിത്തു ഫലിച്ചതി-
സുരഭിലസുമതതി തൂകി വിളങ്ങും
തരുകുലമുടികളിലനിശം കൂകും
വരഖഗരണിതവുമതിരമണീയം.
ഫലമില്ലാതേ തടികളിലെങ്ങും
സ്ഥലമില്ലാതേ പനസമരങ്ങൾ.
കുലകളിലായിരപ്പീതം മാങ്ങകൾ
നലമൊട്ടു മാവിനുമുണ്ടത്തു നൂനം.

എന്നും തളിരും പൂവും ഫലവും
വന്നും പോയിയുമങ്ങിനെയല്ലോ
നന്ദതനൂജൻതന്നുടെ നാട്ടില-
മർന്നീടുന്ന മരങ്ങളശേഷം.
തണലേറുന്ന നടക്കാവുകളും
കിണറും കുളവും തണ്ണീർപ്പന്തലു-
മണൽകെട്ടീടിന പുഴയും വെള്ളവെള്ള
മണലും വിമലോദകവുമിടക്കിടെ
മണമേറും ചില പൂങ്കാവുകളും
പണമേറുന്ന വണിക്കുകളുടെയാ-
പണവും കേദാരങ്ങളുടെ വിളവിൻ-
ഗുണവും നിരവധി വിപ്രവരാലയ-
ഗണവും ചേർന്നൊരു വഴിയേ മാലൊരു
കണവും ചേർന്നീടാതെ കമലേ-
ക്ഷണനുടെ നഗരേ ചെന്നു സുശീലൻ.
സുപ്രഭരത്നംകൊണ്ടു പടുത്തൊരു
വപ്രകുലം, മണിഗോപുരനികരം,
ശുഭ്രപ്രഭകളിണങ്ങി വിളങ്ങിടു-
മഭ്രംകഷമണിസൌധസഹസ്രം,
നർത്തകിമാരുടെ മഞ്ജീരധ്വനി,
മദ്ദളവീണാകാഹളനാദം
ഉത്തമശീതളപരിമൃദുവാതം
നൃത്യന്നിഷ്കുടപരിമളവാഹം,

സേനാനകമുഖവാദനഘോഷം,
നാനാവാഹനഗമനവിശേഷം,
ആനകളുടെ ഗംഭീരനിനാദം,
ദാനവശാസനകീൎത്തനഘോഷം,
തുരഗഖുരങ്ങൾക്കുടെ ചട ചട രടിതം,
ധരണീസുരനിഗമാഗമവാദം,
പരമോത്സവരസമിങ്ങനെ തിങ്ങിന
പുരമതിലേക്കു കടന്നു കുചേലൻ.
മണിഗണവിരചിതവപ്രകദംബം,
ഫണിവൈരിയും ബഹുഗോപുരജാലം,
അണിമതിൽശിലകൊണ്ടനവധിനിലയ-
പ്പണികളുമവിടെക്കണ്ടു തുടങ്ങി.
തോരണമാലകളാകിന മുക്താ-
ഹാരസമൂഹം മുകളിലശേഷം.
താരാനിരകളണഞ്ഞു നിരന്നതു
പോരാ കാണുകിലതിനുടെ ചന്തം.
സാരസവാപിയിൽനിന്നു സദാപി സ-
മീരനണഞ്ഞു സമസ്തജനാനാം
നീരജമധുകണമാനവിടെപ്പെരു-
മാറിട്ടമവരെത്തഴുകീടുന്നു.
പതിനാറായിരവും പുനരെട്ടും
സതിമാർ വാഴും മണിസൌധത്തിൻ-
തതിയും, പലപല പെരുവഴികളുമതി-
മതിമാന്മാരാം മക്കൾ വസിക്കും

പുതിയതരം പുരനിരയും, സാതപത-
പതിയുടെ വല്ലഭമാരുടെ ചേടീ-
ഗതിയിലെ നൂപുരശിഞ്ജിതരവവും,
അതിമിണമിയലും തുളസീവനവും,
മതിലുകളും, മണിമയമാം നഗര-
ക്ഷിതിയലിതെല്ലാം തെളിവൊടു സതതം
പ്രതിബിംബിക്കുക കാരണമായി,-
ത്താഴത്തോ മേൽപ്പോട്ടോ പണി-
യൂഴിയിൽനിന്നെന്നതിസന്ദേഹം.
ദിവ്യാഭരണമണിഞ്ഞു വിളങ്ങും
ദേവ്യാകാരന്മാരല്ലാതെ
അവ്യയനായിട്ടമച്യുതനലരും
നവ്യപുരത്തിലൊരുത്തരുമില്ല.
മാട്ടകൾപോലെ തടിച്ച ലസിക്കും
മാട്ടുകളുടെ മണിഗോഷ്ഠസമീപേ
കോടിയിലധികം വത്സന്മാർ കൂ-
ത്താടി രസിപ്പതുമധികമനോജ്ഞം.
അന്തസ്സാരമിയന്ന മഹീസുര-
നന്തസ്സാലമതങ്ങു കടന്നു.
ദന്താവളമുഖനിലയം മണിമയ-
മന്തികസീമനി കണ്ടു തദാനീം.
ശങ്കരനിലയം, വിഷ്ണുക്ഷേത്രം,
പങ്കമകന്നൊരു ദുർഗ്ഗാനിലയം,

അങ്കണകേതുപ്രാകാരാദിക,-
ളങ്കുരിതദ്യുതി ഗോപുരനികരം,
കമലകദംബം വിലസീടും പല_
വിമലജലാശയനിരയിൽ വിളങ്ങും
ഭ്രമരമരാളവിരാവം മരതക_
രമണീയായതസോപാനങ്ങൾ.
ഓത്തമ്പലവും, കൂത്തമ്പലവും,
കീൎത്തനശാലകളാനപ്പന്തലു_
മാൽത്തറകളുമെല്ലാമാക്ഷിതിസുര_ 631
നാഥ കുലഫലമവിടെക്കണ്ടു.

* * * * * *

ഒന്നാംകളം കഴിഞ്ഞു.

17 NOV 1942

MUL
051121